

Број: I-ЗД-1-121/13
Дана: 12.08.2014.
Нови Сад

Покрајински омбудсман у складу са чланом 33. став 1. тачка 2. Покрајинске скупштинске одлуке о Покрајинском омбудсману („Службени лист АПВ“ бр. 23/02, 5/04, 16/05, 18/09-промена назива) упућује Општини Кула

ПРЕПОРУКУ

Општина Кула ће у најкраћем року у складу са одредбама члана 21 и 22 Закона о локалној самоуправи („Сл. гласник РС“, бр. 129/2007 и 83/2014 и др. закон) и одредбама чланова 146 до 148 и 150 Закона о основама система образовања и васпитања („Сл. гласник РС, бр. 72/2009, 52/2011 и 55/2013) организовати рад локалне просветне инспекције, односно надзор над радом установа образовања и васпитања и установа ученичког и студентског стандарда чији је оснивач ова јединица локалне самоуправе.

Општина Кула обавестиће Покрајинског омбудсмана у року од 15 дана од дана пријема ове препоруке, о предузетим мерама и поступању по њој, односно о начину и времену у којем ће препорука бити спроведена и доставиће о томе доказе.

Ова препорука биће објављена на интернет страници Покрајинског омбудсмана после њеног уручења надлежним органима Општине Кула.

Образложење

Покрајински омбудсман је, на основу медијских написа од 22.10.2013. године према којима су тројицу ученика првог разреда Основне и средње школе са домом ученика „Петро Кузмјак“ у Руском Крстуру претукла тројица ученика четвртог разреда ове школе, покренуо поступак по сопственој иницијативи како би утврдио чињенице у поступању ове установе у конкретном случају у циљу заштите ученика од насиља и злостављања.

Наиме, према написима медија, пошто је један од ученика Школе и корисник Дома ученика обавестио родитеље да су га претукли старији ученици, такође,

корисници домског смештаја, испоставило се да су старији ученици од почетка школске године физички и психички малтретирани млађе ученике, што је део традиционалних ритуала најстаријих ученика према првацима и њихово „ватрено крштење“. Претучени ученици задобили су лакше и теже повреде главе, груди и стомака. Према медијски написима директор и остали запослени у Дому нису имали сазнања о насилним дешавањима у Школи и Дому, а родитељи су пријавили случај начелнику Просветне инспекције Западнобачког округа, Министарству просвете, науке и технолошког развоја и полицији.

Покрајински омбудсман упутио захтев за изјашњење је директору Школе/Дома и Покрајинском секретаријату за образовање, управу и националне заједнице будући да је овај орган надлежан да врши непосредан инспекцијски надзор на територији аутономне покрајине у случајевима када општинска или градска управа нема организован овај вид надзора.

Покрајински омбудсман примио је 08.11.2013. године изјашњење Школе уз које је приложена обимна документација релевантна за конкретан случај. Према наводима изјашњења, Школа је након догађаја насиља од 15.10.2013. године, односно након извршеног ванредног стручно-педагошког надзора над радом ове установе у сталном контакту са координатором за превенцију насиља у образовно-васпитним установама Школске управе Сомбор. У изјашњењу је наведено да је Школа је предузела мере прописане у оваквим ситуацијама и покренула дисциплинске поступке против ученика за које је утврђено да су извршиоци насиља у овом случају и да ће благовремено обавестити Покрајинског омбудсмана о њиховом исходу. У изјашњењу није наведено да ли је Школа, односно директор Школе спровео поступак за утврђивање одговорности запослених у вези са наведеним догађајем.

Према наводима изјашњења које је 21. новембра 2013. године Покрајинском омбудсману доставио Секретаријат, овај орган је 24. октобра 2013. године извршио ванредни инспекцијски надзор у Дому у Руском Крстуру и утврдио пропусте у поступању Школе у конкретном случају, а директору Школе наложио мере укључујући преиспитивање рада запослених и пропуста у конкретном случају, те предузимања одговарајућих мера у зависности од утврђеног стања, о чему је требало да обавести Покрајински секретаријат.

У међувремену, Покрајинском омбудсману представком су се обратили и родитељи ученика који су претрпели насиље у наведеном случају и указали на то да су полицију и Школску управу Сомбор о догађају обавестили они, а не Школа. Према њиховом сведочењу, ученици који су претрпели насиље, додатно су изложени насиљу, јер их ученици виших разреда окривљују за појачану контролу у Дому након што су пријавили насиље, а васпитачица их је позвала да промене изјаву и да убудуће обавештавају њу, а не родитеље. Родитељи су се пожалили на то да нису обавештени о исходу васпитно-дисциплинског поступка против

ученика који су извршили насиље. Осим тога, незадовољни су били тиме што им је директор Школе/Дома у усменом разговору саопштио да не сматра да се наведени догађај треба окарактерисати као насиље и да постоје подаци о томе да је директор претходних година заташкавао недозвољене активности.

Имајући у виду да су родитељи изнели нове податке и указали на нове околности од значаја за поступање, Покрајински омбудсман затражио је од Школе и Секретаријата допуну изјашњења, а захтев за изјашњење упућен је и Школској управи Сомбор.

Школска управа Сомбор доставила је Покрајинском омбудсману изјашњење од 30. децембра 2013. године у којем је наведено да је извршен стручно-педагошки надзор у Дому. У Извештају о стручно-педагошком надзору у Основној и средњој школи са домом ученика „Петро Кузмјак“ у Руском Крстуру број: 424-614-00548/2013-15 од 25.10.2013. године утврђен је низ пропуста у поступању Школе/Дома у вези са заштитом и безбедношћу ученик и закључено је да Школа/Дом није поступала у складу са Правилником о протоколу поступања у установи у одговору на насиље, злостављање и занемаривање и у складу са Правилником о правима, обавезама и одговорности ученика. Уз то, утврђено је више неправилности у виду непредузимања одговарајућих, законом прописаних поступака, мера и активности за заштиту ученика који су у конкретном случају били изложени насиљу. Сходно наведеном, просветни саветник Школске управе Сомбор наложио је директору одређене мере, а са Извештајем су упознати Наставничко веће и Школски одбор.

Покрајински секретаријат доставио је Покрајинском омбудсману допуну изјашњења 30. децембра 2013. године из којег произлази да је директор Дома поступио по мерама које је Секретаријат наложио у Записнику број: 128-614-491/2013-02 од 30. октобра 2013. године, а које су се односиле на допуну закључака о покретању дисциплинских поступака против ученика и утврђивање евентуалних пропуста запослених у вези са догађајем од 15. октобра 2013. године. Изјашњење, међутим, није садржало одговор у вези са тим да ли је Секретаријат, у складу са својим надлежностима предузео одговарајуће мере и утврдио одговорност директора поводом овог догађаја, односно о томе да ли Секретаријат има сазнања о томе да надлежан Школски одбор поступао овим поводом.

Имајући у виду утврђене пропусте у конкретном случају, чињеницу да Школа није поступала у складу са законом у циљу решавања вршњачког сукоба и пружања заштите ученика, као и одговорност директора за законитост рада Школе, Покрајински омбудсман поновно је упутио допис Покрајинском секретаријату за образовање, управу и националне заједнице у којем указује овом органу да је неопходно да, у складу са својим надлежностима, предузме

одговарајуће мере и утврди одговорност директора због пропуста у раду ове установе у погледу пружања заштите и безбедности ученика.

Према наводима изјашњења Покрајинског секретаријата за образовање, управу и националне заједнице од 08.01.2014. године, просветни инспектори сачинили су Записник о ванредном инспекцијском надзору у Основној и средњој школи са домом ученика „Петро Кузмјак“ у Руском Крстуру, број: 128-614-491/2013-02 од 30.10.2013. године. Утврђено је да је Школа/Ддом сачинила Евиденцију насилног понашања, број: 03-44/1 од 16.10.2013. године; да су 17. 18. и 23.10.2013. године одржани састанци Тима за заштиту од насиља, злостављања и занемаривања, да је формирана дисциплинска комисија и донет закључак о покретању дисциплинских поступака против ученика, као и да су подељена задужења стручним радницима Школе о појачаним васпитним радом са жртвама, насилницима и сведоцима. Истовремено, утврђено је да у закључцима о покретању васпитно-дисциплинских поступака није извршена правна квалификација повреда које се ученицима стављају на терет. У складу са утврђеним чињеницама, директору Школе/Дома наложено је да допуни сваки закључак о покретању васпитно-дисциплинског поступка против ученика, да преиспита да ли је било пропуста у раду запослених у вези са догађајем од 15.10.2013. године, и предузме одговарајуће мере. У изјашњењу је наведено и то да је директор Школе дописом број: 01-152 од 13.11.2013. године обавестио Секретаријат да видљивог пропуста у поступању запослених у конкретном случају није било и да је извршио наложене мере.

Пошто Школа/Дом није обавестила Покрајинског омбудсмана о развоју догађаја и о исходу васпитно - дисциплинског поступка, Покрајински омбудсман 14. априла 2014. године упутио је Школи нов захтев за изјашњење о поступању ове установе по наложеним мерама просветног саветника Школске управе Сомбор, о току поступка васпитног рада са ученицима и о исходу васпитно-дисциплинских поступака против ученика.

Из изјашњења Школе од 29.04.2014. године произлази да је дисциплински поступак против ученика, уз уважавање мишљења школског педагога, психолога и просветног саветника Школске управе Сомбор, обустављен под условом да се њихово понашање у дому и у школи побољша, тј. да ученици поново не изврше вршњачко насиље. Према наводима изјашњења, један од ученика против којег је био покренут дисциплински поступак је поновио насиље, због чега му је након спроведеног васпитно дисциплинског поступка изречена мера - укор наставничког већа. У изјашњењу је наведено да је реализовани поступак појачаног васпитног рада са свим ученицима - учесницима догађаја од 15.10.2013. године дао је резултате, ученици су се успешно реинтегрисали, друже се и учествују у заједничким активностима. Истовремено, из листова праћења ефеката појачаног васпитног рада, Покрајински омбудсман утврдио је да је ова мера трајала само месец и по дана, углавном током новембра, да ученици који су

вршили насиље и даље не поштују правила кућног реда и понашања у установи, а да се у дому издвојила група ученика трећих и четвртих разреда која не комуницира са првацима док један ученик одбија да се извини првацима и њиховим родитељима због насилног понашања. Из изјашњења произлази да код ученика који су били жртве насиља нису уочене последице претрпљеног стреса услед насилног догађаја, али да су родитељи незадовољни поступањем Школе и да траже смену директора.

Покрајински омбудсман проценио је да наведено изјашњење Школе садржи контрадикторне информације о исходу појачаног васпитног рада са ученицима и његовим ефектима, односно да је ова мера примењивана кратко, да није произвела значајне позитивне промене, као и да нису јасни разлози за доношење одлуке о обустављању васпитно-дисциплинског поступка против ученика. Пошто је Школа/Дом у свим активностима поводом догађаја насиља од 15.10.2013. године, сарађивала са Школском управом Сомбор, а просветни саветник, такође био мишљења да је сврсисходно обуставити дисциплински поступак против ученика, затражено је изјашњење о активностима Школске управе Сомбор у праћењу рада и поступања Дома ученика Основне и средње школе „Петро Кузмјак“ у Руском Крстуру у конкретном случају, о утврђеним околностима и мерама које су предузимане у циљу обезбеђивања законитог и правилног поступања установе у заштити ученика од насиља, укључујући и преиспитивање одговорности директора због пропуста у раду ове установе.

Школска управа Сомбор доставила је 23. јула 2014. године изјашњење, али тек после упућене ургенције за достављање тражених информација, у којем се наводи се само то да је Школа поступила у складу са мерама које јој је овај орган наложио.

Имајући у виду да је у току поступка утврђено да је Основна и средња школа са домом ученика „Петро Кузмјак“ у Руском Крстуру учинила низ неправилности у поступку заштите ученика од насиља и злостављања, да су у поступак били укључени органи надлежни за инспекцијски и стручни надзор над радом ове установе, а да након спроведеног поступка Покрајински омбудсман није стекао уверење да су предузете активности и мере произвеле одговарајуће резултате и права детета и ученика заштићена на одговарајући начин, одлучио је да Општини Кула упути препоруку у циљу обезбеђивања ефикасније и рационалније заштите права ученика у установама образовања и васпитања на њеној територији.

**ЗАМЕНИЦА
ПОКРАЈИНСКОГ ОМБУДСМАНА**

Марија Кордић